

# S P R A W O Z D A N I E

---

## **z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny za rok 2013**

marzec 2014 r.

## **I. Uregulowania prawne**

Od 2012 uregulowania prawne dotyczące wspierania rodziny i pieczy zastępczej zawarte są w ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jednolity Dz. U. z 2013 r., poz. 135), zwanej dalej „ustawą”. Ustawa ta określa w jednym akcie prawnym zarówno zasady i formy wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, jak i zasady i formy sprawowania pieczy zastępczej, traktując je jako dopełniające się i wzajemnie powiązane. Szeroko rozumianą profilaktykę, a więc pomoc rodzinie w opiece i wychowaniu dziecka oraz pracę z rodziną biologiczną zdefiniowano jako zadanie gminy, a rodzinną i instytucjonalną pieczę zastępczą jako zadanie powiatu.

Uchwałą Nr XIX/102/2012 Rady Miejskiej w Ostródzie z dnia 10 lutego 2012 roku w sprawie zmiany uchwały Nr XXV/182/04 Rady Miejskiej w Ostródzie w sprawie nadania Statutu Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ostródzie, wyznaczono Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Ostródzie jako podmiot właściwy dla realizacji zadania z zakresu administracji publicznej dotyczącego wspierania rodzin, o których mowa w ustawie.

W ślad za tą uchwałą po jej uprawomocnieniu, Zarządzeniem Nr 221/2012 Burmistrza Miasta Ostródy z dnia 2 kwietnia 2012 r., Dyrektorowi MOPS Ostróda udzielono imiennego upoważnienia do prowadzenia postępowań z zakresu wspierania rodziny oraz wydawania w tych sprawach decyzji administracyjnych wynikających z zadań własnych gminy miejskiej Ostróda w zakresie określonym ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

## **II. Zadania samorządu gminnego**

Zgodnie z art. 176 ustawy, na samorząd gminny nałożono następujące zadania:

### **1. opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny.**

Aktualnie opracowany został 3 – letni Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2014 - 2016, który realizowany będzie po jego uchwaleniu przez Radę Miejską w Ostródzie.

Warto jednocześnie dodać, że zgodnie z wcześniejszymi uregulowaniami prawnymi, problemy wspierania rodziny i gminnej polityki rodzinnej ujęte były w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej. W podjętej na podstawie art. 17 ust. 1 pkt 13 ustawy o pomocy społecznej, uchwale Nr XVII/94/2011 Rady Miejskiej w Ostródzie z dnia 28 grudnia 2011 roku w sprawie wdrożenia Miejskiego

Systemu Profilaktyki i Opieki nad Dzieckiem i Rodziną w Ostródzie na lata 2011-2013, określony został lokalny program pomocy społecznej w omawianym zakresie.

**2. tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny.**

Asystenci rodziny (jak i współpracujący z nimi pracownicy socjalni) uczestniczyli w szkoleniach, przeprowadzanych m.in. przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Olsztynie, których tematyką było wsparcie rodziny.

**3. tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego, oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez:**

**a) zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa.**

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Ostródzie w ramach realizacji tego zadania w 2013 r. zatrudnił jednego asystenta rodziny, który objął wsparciem łącznie 15 rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych. Środki finansowe na ten cel pozyskane zostały z dotacji w ramach Resortowego Programu Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej na rok 2013 „Asystent Rodziny”, w wysokości 16 202, 25 zł (umowa zlecenie na 6 ½ miesiąca). Dodatkowo, MOPS w Ostródzie objął 25 rodzin wsparciem 5 asystentów rodziny ze środków pozyskanych na realizację projektu systemowego pn. „Wsparcie na starcie. Program aktywizacji podopiecznych MOPS Ostróda” współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego, Program Operacyjny Kapitał Ludzki 2007-2013. Zadanie to realizowane było w okresie od marca do grudnia 2013 r. Łączna kwota przeznaczona na ten cel wyniosła 77 400 zł.

**b) organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających.**

Zgodnie z zapisami zawartymi w art. 29 – 31 ustawy, w celu wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych rodzina może zostać objęta pomocą rodziny wspierającej, z którą gmina zawiera umowę o zwrot kosztów związanych z udzielaniem pomocy. W 2013 roku w mieście Ostróda nie funkcjonowała instytucja „rodziny wspierającej”.

**c) prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci.**

Placówki wsparcia dziennego mogą być, zgodnie z rozdziałem 3 ustawy prowadzone w formie:

- 1) opiekuńczej, w tym kół zainteresowań, świetlic, klubów i ognisk wychowawczych;
- 2) specjalistycznej;
- 3) pracy podwórkowej realizowanej przez wychowawcę.

Na terenie Miasta Ostródy w chwili obecnej nie ma placówek wsparcia dziennego dla dzieci, w rozumieniu zapisów ustawy.

#### 4. finansowanie:

a) kosztów szkoleń dla rodzin wspierających,

b) podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny,

c) kosztów związanych z udzielaniem pomocy ponoszonych przez rodziny wspierające.

W 2013 roku rodziny nie otrzymały wsparcia poprzez działania rodzin wspierających.

W 2013 roku rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych otrzymały wsparcie asystentów rodziny, którzy posiadali odpowiednie i zgodne z wymogami ustawy wykształcenie. Asystenci rodziny, z którymi zawarto umowy zlecenia, są zobowiązani do systematycznego podnoszenia swoich kwalifikacji przez udział w szkoleniach oraz w formie samokształcenia.

5. współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo – terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym.

Zgodnie z art. 191 ust. 9 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w przypadku umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej albo w rodzinnym domu dziecka gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej ponosi odpowiednio wydatki:

- 1) 10% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka — w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
- 2) 30% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka — w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
- 3) 50% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka — w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

W 2013 roku 25 dzieci z terenu Miasta Ostródy przebywało w rodzinach zastępczych, w tym: 12 dzieci w rodzinach zastępczych spokrewnionych

(9 umieszczonych w 2012 roku, 3 w roku 2013), 6 dzieci w rodzinach zastępczych niezawodowych (4 umieszczonych w 2012 r. i 2 w 2013 r.) i 7 dzieci w rodzinach zastępczych zawodowych (1 dziecko umieszczone w 2012 r. i 6 dzieci w 2013 r.) oraz 36 dzieci w placówkach opiekuńczo – wychowawczych (w tym 20 dzieci umieszczonych przed 2012 r.).

W związku z powyższym, gmina miejska Ostróda jest zobowiązana pokrywać część kosztów na utrzymanie dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej - wydatkowana kwota na ten cel w 2013 roku wynosiła 81 248, 26 zł, w tym na rodziny zastępcze 33 507, 35 zł i na placówki 47 740, 91 zł. (Wydatkowana kwota na ten cel w 2012 roku wynosiła łącznie 18 261, 96 zł).

W regionalnej placówce opiekuńczo – terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym w 2013 r. nie przebywało żadne dziecko z terenu miasta Ostródy.

6. sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 187 ust. 3 ustawy.

Sprawozdania rzeczowo-finansowe z wykonywania przez gminę zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej za okresy od 1 stycznia do 30 czerwca i od 1 lipca do 31 grudnia 2013, sporządzane na podstawie rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 lutego 2012 r. w sprawie sprawozdań rzeczowo-finansowych z wykonywania zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, stanowią załączniki do niniejszego sprawozdania.

Uwaga: W sprawozdaniu tym jest nie są ujęci są asystenci rodziny zatrudnieni (umowa zlecenie) w ramach Projektu systemowego „Wsparcie na starcie”. Wynika to z faktu innego (dodatkowego) źródła finansowania.

7. prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy.

Pracownicy socjalni MOPS w Ostródzie we współpracy z asystentami rodziny na bieżąco monitorują sytuację dzieci z rodzin zagrożonych kryzysem lub przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Współpracują w tym zakresie również z pedagogami szkolnymi, pracownikami służby zdrowia, policją, kuratorami sądowymi i przedstawicielami innych instytucji, które

mają kontakt z rodziną oraz z Miejskim Zespołem Interdyscyplinarnym ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

### **III. Potrzeby związane z realizacją zadań**

Mając na uwadze potrzeby związane z realizacją zadań z zakresu wspierania rodziny został opracowany Gminny Program Wspierania Rodziny, który realizowany będzie po jego uchwaleniu przez Radę Miejską w Ostródzie w latach następnych.

Sytuacja rodzin z terenu Miasta Ostródy jest monitorowana przez pracowników socjalnych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ostródzie, który dąży do minimalizowania ilości dzieci umieszczanych w pieczy zastępczej. Konieczne jest wsparcie rodziny naturalnej już na etapie, kiedy pojawiają się problemy. Praca socjalna oraz wsparcie pracowników socjalnych i asystentów jest również niezbędna w rodzinach, z których dzieci zostały już umieszczone w pieczy zastępczej w celu powrotu dzieci do rodzin biologicznych. Niezbędne jest zintegrowane współdziałanie wszystkich instytucji działających na rzecz rodziny. Problemy występujące w rodzinie często są złożone i wymagają interdyscyplinarnych rozwiązań.

Zauważa się potrzebę kontynuacji realizowanych dotychczas działań na rzecz rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo- wychowawczych w formie wsparcia asystenta rodziny. W celu otrzymania dotacji na zatrudnienie asystenta rodziny MOPS w Ostródzie brał udział w konkursach ogłoszonych przez MPiPS – Asystent Rodziny w latach 2012 i 2013, otrzymując nieomal 100% dotację na zatrudnienie asystenta. Od 2015 roku zatrudnienie asystenta rodziny będzie zadaniem obowiązkowym gminy.

Praca z rodziną przedstawicieli instytucji powinna być połączona ze wsparciem ze strony środowiska, w tym również bliższych i dalszych krewnych. W związku z tym, planuje się wprowadzenie dodatkowego wsparcia w postaci rodzin wspierających. W budżecie na 2015 rok powinny być zaplanowane wydatki na zwrot kosztów związanych z udzielaniem pomocy przez rodziny wspierające. Ponadto, praca z rodziną powinna być prowadzona przez odpowiednio przygotowaną kadrę, kompetentną i obiektywną oraz podejmowana możliwie jak najwcześniej. W związku z powyższym niezbędne jest umożliwienie pracownikom socjalnym oraz asystentom rodziny udziału w szkoleniach i podnoszeniu kwalifikacji zawodowych. Planowane na lata następne jest zwiększenie Zespołu ds. Asysty Rodzinnej co najmniej o pedagoga, instruktora ds. kulturalno - oświatowych oraz pracownika socjalnego.